

Jøde reddet livet - som Hitler-gutt

AFTENPOSTEN 22.03.92

Den unge jøden Salomon Perel reddet seg gjennom krig og Holocaust ved å gå «under fiendens hud» — han ble Hitler-gutten Josef Jupp. Nå er han tilbake i Tyskland og forbløffer kamerater fra dengang med sin utrolige livshistorie. Han spør: Hvem er jeg egentlig?

Aftenpostens korrespondent
NILS MORTEN
UDGAARD

Bonn. Nesten førti år gikk etter Europas ragnarokk før Perel/Jupp forlot sin lille glidelåsfabrikk i Israel, satte seg i en park og skrev ned sitt ganske personlige skjebnedrama — på tysk. Som andre overlevende fra Holocaust sier han at vi «kan først fortelle til barnebarna», selv om han i dag ofte møter de unges hoderysten: Hvordan kunne jøden Salomon skifte hud og overleve blant fanatiske ungdommer i Hitler-Jugend?

— Jeg kunne gi tusen grunner, men viktig var bare én: Jeg ville leve videre, sier han i dag. Hans bok kommer ut denne måneden, TV-filmen «Overleve i fiendens hud» er vist flere ganger, mens en ny film er omstridt — den er melodramatisk og svulstig, mener tyske kritikere og vender tomme ned for en Oscar-nominering.

Virkelig nok

Men Salomon Perel er virkelighet, en liten og litt taus mann med et skallet hode over et melankolsk ansikt — og uten tvil et særdeles robust menneske.

Han er født i en tysk, jødisk familie i Peine nær Hannover i 1925. Ti år senere flyktet familien fra Hitlers forfølgelser til Lodz i Polen, der den ble innhentet av tyske tropper i 1939. Da sendte faren 14-årige Salomon ut i verden for å redde livet. Han havnet på et sovjetisk barnehjem i Stalins del av Polen og ble Komsomol og en troende kommunist — helt til Stalin ble avslørt i 1956. Men i mellomtiden hadde Hitlers Wehrmacht innhentet ham, i juni-dagene i 1942.

— Vi stod mange tusen sammen i lange køer, nazistene sorterte ut jøder og politruks (politiske offiserer) og fra skogen hørte vi skudd. Jeg lot mine papirer falle ned på åkeren og begrov dem med støvelhøen, forteller han i intervjuer i Tyskland. Han ble kroppsvisitert etter våpen, og spurt: Er du jøde? Han svarte på et øyeblikks inn-

Jøden Salomon Perel reddet seg gjennom krigen som Hitler-Jugend. Bildet er fra filmen om Perels krigsår, der Marco Hofschneider spiller hovedrollen.

skyttelse: Jeg er da ingen jøde; jeg er Volksdeutscher — tyskere bosatt i Øst-Europa. Dette ble redningen. Like etter plukket en korporal Ehrenfried Weidemann ham ut som sitt kompanis tolt, for Salomon snakket flytende russisk.

Maskott

Nå gav han seg navnet Josef Jupp, og ble hele kompaniets maskott. Bare en homoseksuell tysk soldat som nesten voldtok den lille gutten oppdaget hans hemmelighet — hans omskårne penis — men sa ingenting. De to ble venner, begge fredløse under Hitler, til Heinz falt ved Leningrad. Den barnløse kompanisjefen, en antisemittisk godseier fra Pommern — kaptein von Münchow — ville adoptere gutten uten foreldre. Etter et år fikk

han sendt ham tilbake til Tyskland, til Hitler-Jugend som oppdro ungdommer som fanatiske nazister i en kaserner ved Braunschweig — samtidig som de gikk i håndverkslære hos Volkswagen like ved.

Dette ble Salomons tre hardeste år: Han måtte frem til tavlen i timene om raselære og ramse opp lekse: Jøden har nok hjerne og øyne som et menneske, men moralsk står han lavere enn et dyr. Jøden er underverdensfører.

Han hadde en streng husfar, som allikevel tillot at Salomon alltid dusjet i underbuksen. Vanskelig ble det først da han forelsket seg i den ariske piken Leni, også en fanatisk Hitler-tilhenger. Han holdt seg alltid tilbake overfor hennes tilnærmelser; bare hennes mor fikk vite hvorfor

av den fortvilede tenåringskjempet for sit liv og med sine følelser. Og hun fortalte ingenting, heller ikke til Leni.

Så moren

Julen 1943 dro han på permisjon til Lodz i Hitler-Jugendens uniform, kjørte daglig frem og tilbake i trikk gjennom ghettoaen der hans foreldre var blitt igjen — og en dag mente han å ha sett moren i et lite hull som var skrappt i de gjenmalte vinduene på trikken. Men han gav seg ikke til kjenne — Josef Jupp var på den andre siden, den siden som skulle overleve. — Tårene fløt innover, sier han.

Etter krigen var han tolt hos russerne, inntil han i 1948 flyttet til Israel; foreldre og søster var drept, to brødre overlevet.

Nå har Salomon møtt korporal Weidemann, som nærmer seg 80 og bor i Lübeck, der han har vært kristelig-demokratisk politiker. Da 12. panserdivisjon, hans avdeling på østfronten, inviterte til veterantreff, var også «vår Jupp» på listen — og han kom fra Israel. Han ville treffe vennene, selv om han mener de tar for lett på troppenens overgrep i øst, og han møter vennene fra kasernen i Braunschweig — dengang var hodene deres pumpet fulle av nazipropropaganda, sier han. Han føler seg hjemme blant dem, er kritisk til Israels politikk og støtten fra jødene i USA. Salomon Perel vedgår at han ikke helt får Hitler-gutten Josef Jupp ut av hodet. L Kan-skje fordi det er Jupp som har reddet livet mitt, sier han.

101391